2 de gener de 1933
Barcelona

la rambla

(esport i ciutadania)

1932: ideals que es realitzen.

1933: realitats que han de convertir-se en lleis.

Any IV. — Número 156 | Redacció i Administració: Rambla Canaletes, 13, pral. — Telèfon 14757 | Impremta: Bot, 21 — Telèfon 13000 | Preu: 20 cèntims

La policia de Barcelona

Inèpcia? Desorganització? Passivitat?

Barcelona no pot seguir confiada a una organització de policia que necessita que casualment esclati una bomba per assabentar-se que a la ciutat es fabriquen bombes a milenars i hi arriba dinamita per tones...

Fa moltes setmanes que LA RAMBLA posa de manifest la inèpcia, la desorganització i la passivitat — que de tot hi ha — de la policia de Barcelona davant la sèrie de delictes de tota mena que es registren a diari a la nostra ciutat. En aquesta campanya no ens mou altre interès que el de la ciutat i, encara més, el de la República.

Poques vegades els ciutadans de Barcelona han tingut la sensació de desempar d'ara. No hem d'enganyar-nos. Cal dir les coses pel seu nom, per tal que s'hi posi remei. Una situació semblant no pot mantenir-se indefinidament i menys ara, en aquesta hora delicadíssima per tants conceptes de la implantació de l'Estatut. L'ordre públic n'és un assumpte essencial i en produir-se l'estat d'interinitat que pressuposa l'adaptació del servei no pot ésser que se'n perdi el control i el malfactor, l'extremista o l'assassí es converteixen en senyors del carrer. Això, no menys que això, és el que passa ara.

Causes? Una, essencial; la policia de Barcelona, en general, no compleix la funció a què està destinada. Fa menys que actuar malament: no actua. Una llarguíssima sèrie de delictes produïts en els darrers mesos han restat absolutament impunes. Crims, atracaments, violències de caràcter social, robatoris, tot sembla cosa de fantasmes. Quan alguna vegada s'ha volgut justificar un servei amb detencions, s'ha vist que els detinguts no havien tingut participació en el delicte que se'ls imputava. Assassinats escandalosos i de causes relativament clares, com el de Teresa Domènech, a Gràcia, i el del contractista Conill, a Sant Andreu, romanen en el misteri al cap de mesos d'haver-se registrat. Els atracadors del empleats dels F. C. Catalans — robats dues vegades, en pocs dies — no han estat trobats. Els de l'automòbil de Sant Adrià es passegen. D'una cinquantena d'atemptats contra tallers d'ebenisteria, només s'ha aconseguit detenir el suposat autor d'un, al carrer de Rocafort, i encara ens sembla recordar que la detenció no la practicà la policia. Petits atracaments, robatoris i actes de sabotatge se'n produeixen a diari. Divendres passat quinze individus destrocaren els mobles d'un taller d'ebenisteria. Dijous fou apallissat brutalment un obrer ebenista. Dimecres foren atracades dues farmàcies.

I bé. A Barcelona hi ha policia. I aquesta no realitza la funció per la qual se la paga, ni compleix el deure que, amb la paga, li és imposat.

Inèpcia? Desorganització? Passivitat? Hi ha de tot. Especialment passivitat. I d'això, en altres paraules, també se'n pot dir sabotatge.

* * *

Les sensacionals descobertes de la setmana passada no solament no fan variar aquest criteri nostre respecte a la policia de les brigades de Barcelona, sinó que el refermem.

De la troballa del taller de bombes del carrer de Mallorca no pot apuntar-se'n cap mèrit la policia de Barcelona. Ha estat la casualitat pura i simple, ocasionada per l'explosió d'una bomba de les que manipulaven els seus constructors, la que ha posat la policia al davant d'una importantíssima organització revolucionària anarquista — per ara, anarquista — ramificada a tota la República. Aquesta casualitat i, segons les nostres referències, una confidència, han posat a les seves mans el taller del carrer de Mallorca i la documentació trobada en un pati de Sant Martí, respectivament. Una casualitat i una confidència. Ni l'una cosa ni l'altra tenen res a veure amb la investigació metòdica i tenaç ni amb l'organització intelligent i efectiva.

De forma que la primera conseqüència a treure'n és aquesta: a Catalunya ha pogut funcionar, i deu funcionar encara — a despit del seriós entrebanc d'aquests dies — una important organització revolucionària — "Comitès de Defensa Anarquista" — ramificada a tota la República, que pot introduir tones de pólvora dintre una ciutat com Barcelona i pot dedicar-se a la fabricació i repartiment de bombes en gran escala.

* * *

Naturalment, sigui per un fet casual o perquè es vulgui, la policia de Barcelona, dirigida pel senyor Ibàñez, té a les mans un aspecte essencial d'un moviment subversiu d'importància.

Deixant de banda — per ara no ens interessa per al nostre objecte — la descoberta de Sant Martí, al taller del carrer de Mallorca hi havia, ultra els explosius en construcció i armaments en dipòsit, una documentació interessantíssima. Fotografies, plans, llistes de noms, factures-rebuts, notes de lliurament de material, etc. Detalls molt importants d'un moviment en preparació. Se sap aproximadament la procedència de la matèria explosiva — Manresa i la seva comarca —; es coneixen algunes de les barriades de Barcelona a les quals han anat a parar quantitats de bombes lliurades pel taller; es coneixen noms de poblacions en les quals existeixen elements relacionats amb els de Barcelona; se sap que a la frontera hi ha persona o persones que serveixen d'elements d'enllaç — amb qui? — entre els conspiradors d'ací i conspiradors que viuen a l'estranger; es tenen noticies d'alguna reunió celebrada prop de Font Romeu; es troba concretament especificat el nom de Puigcerdà..., i la policia de Barcelona es limita a actuar sobre el material trobat i realitza les pesquises més elementals i, en canvi, no es mobilitza a fons per posar en clar, sobre el terreny, tots i cada un dels detalls que clarissimament indiquen els documents trobats.

Sembla que, davant d'una veritable collecció de pistes com ofereixen els documents aconseguits, no havia de quedar ni un agent inactiu, i en constant servei extraordinari, fins que tot hagués quedat en clar. Doncs, no. Les brigades, en majoria, seguei-xen prestant servei ordinari — el prestaren el mateix dia de la descoberta — i, el que és més gran, no semblen tenir cap pressa a posar en clar els nombrosissims elements de pesquissa que assenyalen, sovint de forma concreta, els documents trobats. Si algú actua, en la mesura de les seves possibilitats, com a conseqüència de la descoberta del carrer de Mallorca, és la guàrdia civil. La policia va fent, i encara gràcies.

* * *

Hi ha un primer fet notable: el fiscal tingué les primeres notícies del que passava, per la Premsa. Fins molt més tard, la policia no li donà compte dels fets. I aquesta mateixa policia, fins ara, encara no s'ha llançat a fons en l'aclariment del detall del que es preparava.

Entre els papers hi ha notes de lliurament de metxa, pólvora, bombes, detonadors, etc. Naturalment, no hi figuren noms personals. Però hi ha noms de barriades de Barcelona. Per exemple: "Lliura a Clot... tantes bombes, tants metres de metxa, tanta pólvora..." I la data. Igualment amb altres barriades: Poble Sec, Sant Martí, etc. Encara més: apareix el nom d'una entitat sindicalista. I bé: no s'ha produït una mobilització a fons per descobrir tots aquests nous dipòsits de material que positivament existeixen. No diem que no es faci. Però encara no s'ha fet, i es dóna temps per a tot.

Un altre aspecte: la comarca de Manresa sembla ésser la font de material explosiu i denuncia l'existència d'una vasta organització. Els noms de Manresa i Balsareny, i, segons les nostres referències, el d'alguna altra població, apareixen en els documents. Tampoc ha actuat la policia en aquella comarca amb la intensitat indispensable.

Més: existeixen dades força precises que permeten suposar l'existència de determinats elements d'enllaç a la frontera i àdhuc la celebració de reunions en poblacions frontereres. En els documents apareix el nom de Puigcerdà. Tampoc en aquest sentit s'ha treballat en cap gestió extraordinària. I no cal assenyalar l'enorme importància del que podria aclarir una tasca eficient de policia a la frontera francesa, d'on segurament pervenen els diners i la direcció del moviment que s'organitzava.

* * *

¿Per què aquesta passivitat de la policia davant fets tan greus? ¿Es que falta encert en el comandament? ¿Es que manca personal apte a les brigades? ¿Es que no se senten els imperatius del deure i, encara, el necessari, imprescindible, afecte al règim republicà per defensar-lo contra els seus enemics?

Davant dels fets — greus — pot afirmar-se que hi ha de tot. Falta de pericia en el comandament superior. Molts detalls de l'actuació del senyor Ibàñez posen de manifest una evident impericia—i deixem de banda vells antecedents polítics a despit de considerar-los essencials.

Falta de personal apte en les brigades. La social està dirigida per persona que no coneix Catalunya — fa un any arribà de Burgos — i que no posà en clar, per exemple, l'afer de les armes del Liceu, denunciat a la seva hora des de les columnes de LA RAMBLA. Per al cap d'una brigada de policia és elemental, per poder actuar amb eficiència, un llarg contacte amb la vida del país on actua i una coneixença directíssima dels seus baixos fons. I això no pot haver-ho aconseguit el senyor Díez en un any d'estada a Barcelona.

El segon cap de la brigada, Francisco Romàn, sofrí expedient pel mateix assumpte del Liceu i treballà molt de temps a les ordres personals d'un governador de Barcelona molt destacat: el senyor Martínez Anido. Tenim entès que quan Anido fou ministre de la Dictadura, el senyor Romàn seguí un temps al seu costat.

No és que amb això vulguem formular cap diatriba concreta. Volem només aportar elements que serveixin per fer-se càrrec del conjunt d'una situació.

* * *

Més detalls: el disgust existent dintre l'organització policíaca de Barcelona pels favoritismes determinats envers unes persones i pels allunyaments envers d'altres. Ara, amb el repartiment de premis als agents de l'autoritat, aquest estat de coses s'ha posat de manifest amb tota cruesa.

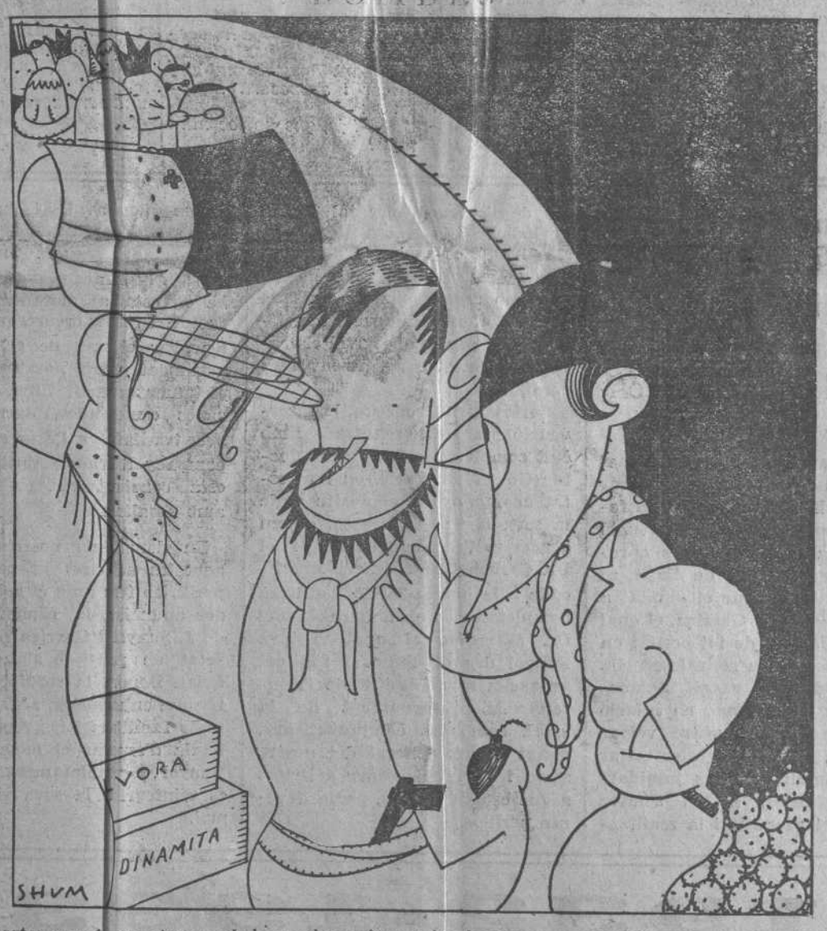
Les primeres propostes de premis que es formularen produïren tal malestar dintre les brigades que calgué modificar-ne algunes. Però, així i tot, s'ha premiat, per exemple, el secretari particular del cap superior, senyor Ibàñez, que no ha fet mai servei de carrer!

Evidentment, aquest estat de malestar ha de tenir percussió sobre el conjunt de l'organització i ha de restar eficàcia a les actuacions de la policia, dintre de la qual hi ha agents amb noció de llur deure, amb capacitat per exercir-lo i amb sincer afecte al règim republicà que es veuen postergats i virtualment eliminats de tota tasca important.

* * *

Per avui, no insistirem més en detalls. Ens limitarem a repetir—i els fets d'aquests darrers dies demostren que ja no hi va solament la tranquil·litat ciutadana—que aquest estat de coses ha d'acabar-se immediatament, costi el que costi. Barcelona no pot seguir confiada a una organització de policia que necessita que casualment esclati una bomba per assabentar-se que a la ciutat es fabriquen bombes a milenars i hi arriba dinamita per tones. Si és per inèpcia, cal suprimir-la. Si és mala voluntat, cal acabar amb ella. Si és sabotatge contra el règim, cal tallar-lo sense perdre temps i castigar la felonia.

BOMBES

Sortosament comptem amb bons elements per implantar la monarquia llibertària...
(per Shum)

Parlem de l'ordre públic

per JOAQUIM VENTALLÓ

Dies enrera la policia secreta va agafar-se-les amb dos ciutadans decents, se'ls va endur al quarteret del Parallel i me'ls va clavar un fart de llenya.

A les protestes que formulaven, entre indignats i sorpresos, el policia contestava, valent:

—Dinos dónde está el Arengada. Tú conoces el Arengada!

Un dels detinguts era metge; l'altre funcionari municipal. Quan pogueren arribar a convèncer els seus apallissadors que estaven fent, a més d'una indignitat i un acte de covardia, una planxa, ja tenien l'esquena calenta.

Sembla que tota la policia secreta de Barcelona, i són com uns 800 agents—llevat dels pocs casos honorables dels agents que essent intelligents saben quin és llur deure i a quin límit arriben llurs drets, i no es deixen influenciar per temors sobrenaturals—, va en doina fa una pila de temps per mor d'aquest Arengada.

Diuen que l'Arengada ha existit realment i que havia fet assassinats i atracaments. Sembla que de cop la terra se l'ha empassat; no se'l veu al sol ni a l'ombra i possiblement és mort i tot. Però cada vegada que hi ha un atracament, un crim pseudosocial o algun fet delictiu d'aquests ordres, el sautors del qual s'hagin escapat, el que carrega el mort és l'Arengada, aquesta mena de papu que no deixa dormir la policia.

Un dia, després d'un atracament de categoria, escoltàvem un senyor que interpellava un policia i li deia: —Esto debe ser cosa de Durruti. Acaban de llegar de Villa Cisneros...

El policia, amatent, contestà:

—¡Y ca! Esto es cosa del Arengada.

Serà cosa de convocar un concurs per a donar un premi al que porti l'Arengada mort o viu, encara que només sigui perquè la policia recobri la serenitat.

Mentrestant, sense serenitat, el terrorisme s'ha ensenyorit de Barcelona, els atracaments són cosa corrent i cada vegada amb més audàcia; les bombes van esclatant seguint un programa, a totes les ebanisteries: i quan algun diari ha cridat, el senyor Ibàñez ha replicat parlant del poc valor cívic dels ciutadans que davant de quatre homes pistola en mà que acaben d'atracar un cobrador, són tan covards que no gosen plantar-los cara amb les mans a la butxaca ni empaitar-los.

I mentrestant, també, mentres es dóna aquesta sensació que la policia de Barcelona és un instrument que no funciona, com constatà i féu públic Galarza, director general de Seguretat en ocasió de venir a inspeccionar-la, mentrestant, diem, funcionen timbes de joc a tot arreu on en volen posar. I ja és sapigut que tots els bars i cafès on es juga als jocs prohibits, acostumen tenir "assegurat" d'una manera que no cal dir, l'exercici de la seva indústria contra possibles sorpreses i denúncies.

Caldria preguntar de què serveix el nas que la policia ha de tenir, si per a descobrir un dipòsit de bombes cal que els que les fabriquen cometin la imprudència de deixar-ne esclatar alguna. Si jo fos cap de policia em donaria vergonya de deixar-me retratar entremig de un "cuerpo del delito" que no l'hagussin descobert els meus subordinats amb llur intelligència, sinó que s'hagués descobert per casualitat.

Un dia jo li deia a un policia: —¿Però com és que no agafeu cap atracador? ¿Es que realment sou ineptes, o és que "l'instrument" no funciona voluntàriament, perquè hi ha a les altures una mena de plaer morbós en què Barcelona vagi vivint en intranquilitat?

El policia em contestà: —¿Y para qué los vamos a detener a riesgo de que nos peguen un tiro, si a los ocho días nos los volvemos a encontrar en la calle?

Tenia raó. Tenia raó, tot i no tenint-ne, perquè l'obligació de la policia és anar detenint tants atracadors com hi hagi, sense que s'hagi de preocupar per res de si els jutges els deixen anar de seguida. I diem que tenia raó, perquè quan la policia està desmoralitzada, en no trobar en la justícia aquella collaboració indispensable, tots els ressorts que mantenen tensos la disciplina, el compliment del deure, l'abnegació, l'heroisme i tot, fallen en el moment en que es descobreix que la feina que un hom fa, un altre la hi desfà l'endemà.

I és cert que la justicia a Barcelona—salvant excepcions dignes que confirmen la regla — s'ha mostrat una mica benèvola amb els delinqüents que havien estat protagonistes de fets que anaven creant un ambient intranquil a la ciutat.

Ens sap greu que aquest comentari hagi de coincidir amb l'altre comentari que unànimement es fa aquests dies amb referència a l'altre assumpte candent de la simpatia que la justicia de Barcelona ha expresat envers un regidor expulsat, envers uns altres regidors processats i envers uns altres processats no regidors, compromesos en el tràfic de càrrecs municipals els dos darrers, als quals ha demanat només 5.000 pessetes de fiança, mentre processava els acusadors i els demanava 6.000 duros a cadascun.

Però de la mateixa manera que la policia s'excusa en la justicia, que li allibera els atracadors, la justicia també protegeix persones de l'organització policíaca que han estat seriosament acusades de coses que afectaven la tranquilitat pública.

Un dels primers detinguts pel crim de Gràcia, sembla que va

(Passa a la pàgina tercera)

Comentari

Vots per a l'Any Nou

El primer article que escric, que començo a escriure en l'any 1933. Sí, el primer, No en dubtin els que miren amb lupa les afirmacions dels periodistes: el primer. El que apareixia ahir en "La Publicitat" era escrit, com de costum, entre sis i nou de la tarda. Pertanyia, doncs, a la producció de l'any 1932.

Aquest és el primer de la nova tongada. Gran cosa és començar! Sovint els escriptors o els que suposen que ho són, consumeixen un temps dilatadíssim en la preparació de llurs obres. Res a objectar contra una lenta germinació de les idees literàries, sota la soleiada de la reflexió i sota la subtil rosada de l'experiència. El perill està en què per a alguns escriptors l'ajornament de l'envestida inicial, de l'acarament amb les quartilles intactes i de exclamació decisiva de: "Somhi!" no és sinó un engany que es fan ells mateixos per dissimular llur buidor o llur impotència.

Em sembla recordar que en l'admirable i immusteïble "Anna Karenin" de Tolstoi ens és ofert un escriptor d'aquest tipus que es fa la illusió d'estar madurant una idea, d'estar arreplegant una vasta i profitosa documentació per crear una obra ambiciosíssima i, en realitat, el que fa no és altra cosa que diferir la batalla que en el seu subconscient ja té com a perduda.

Guardem-nos d'imitar el seu exemple! Si és possible, tinguem el coratge de plantar cara a la imatge exacta de les nostres possibilitats. Diguem-nos amb sinceritat: Amic meu, no t'hi cansis. Aquesta epopeia que pretens bastir o aquesta tragèdia que vols confeccionar dins el to de Sòfocles o de Shakespeare, o aquesta història de l'art que vols donar al món, són empreses superiors a les teves forces o estranyes al teu temperament. Reconeix el fet amb franquesa i ajusta la teva conducta i els teus treballs a les seves conseqüències. No passis anys i panys fent-te la figureta tu mateix!"

No neguem que molts homes no poden arribar a aquest grau de sinceritat amb ells mateixos. Sense collocar en llur horitzó un triomf apoteòsic o sense embriagar-se amb illusions desmesurades els és impossible de viure. Sols poden contemplar-se en fotografies sàviament retocades que els permeten de suposar-se investits de qualitats, extraordinàries. Si poguessiu obligar-los a mirar-se tal com són en un mirall perfectament verídic, moririen a l'acte.

"Bah!—podrieu exclamar — no cal preocupar-se de l'estat d'embriaguesa en què treballen els escriptors, ni de les illusions que es formen. És un mal de l'ofici. Si volguéssiu que realitzessin llur tasca amb la mateixa serenitat que un mecànic o que un obrer tailoritzat, adéu, poesia! adéu, belles arts!"

Aclarim-ho. No es tracta d'exigir a cap artista que canviï de temperament i que prescindeixi dels estimulants indispensables per a realitzar la seva obra, sinó d'una cosa molt distinta. Es tracta de pregar-li que no erri el seu camí, que el trii amb solta, que si és un líric no s'entossudeixi a fer dames i si és un èpic no s'entretingui a fer vodevils. Un cop obtinguda aquesta fidelitat al propi geni, llibertat absoluta per embriagar-se amb tots els licors que vulgui. Però aquesta fidelitat és indispensable.

Val a dir que en moltes ocasions i en molts països — el nostre, ai, no és pas una excepció! — hi ha per part de la crítica, i de vegades fins per part del públic, una pruïja a fer que els escriptors cultivin aquells gèneres que menys escauen a llur temperament. Al que té un taranná amable, una elegància nadiua, una certa finor d'observació, van i li diuen: "Home, sí, tots aquests romancets que ens oferiu són delicats, sensibles, graciosos... Però, per què no ens doneu una cosa forta, enèrgica, plena de fang i de sang? Eh, per què no canvieu de registre?

En canvi, al temperament rude que plasma figures amb força, però sense finors ni matisos, van i li diuen: "Molt bé: teniu grapa: no es pot negar. Però, què diantre! al món hi ha altres qualitats estimables... Per què no procureu desar els vostres personatges tots d'una peça i donar-nos figures més complexes, més treballades, amb un tornasol i psicològic més avingut amb la realitat?

La persistència d'aquests consells d'aquestes crítiques sol perjudicar greument alguns escriptors. Amb l'auxili de la vanitat, que mai no s'ensopeix, acaben per imaginar que llur lira té totes les cordes i que un talent, enciclopèdic els permet fer-les sonar totes amb la mateixa intensitat i puresa. I aquesta illusió, que en el cas de Goethe o de Shakespeare és tolerable i quasi realitzada, en la major part dels casos és un miratge terrible que els mena a la catàstrofe.

Ah, senyores i senyors, si durant l'any que comença perdéssim el vici de demanar peres a l'om! Ja sé que és difícil perquè en la nostra societat barrejada i sensacionalista, precisament la cosa que és més demanada és l'impossible, el miracle, la monstruositat, la paradoxa, l'inesperat. Volem que l'om faci peres, que el roser faci cigrons i que la patatera fruiti terra enfora en comptes de fruitar terra endins.

Tamnateix, el veritable amor a la literatura de decantar-nos a exigir que cada planta refini, millori, enriqueixi la florida que li és pròpia: que Joaquim Ruyra ens doni encara una prosa descriptiva com la de "Les coses benignes", que Josep Maria de Sagarra s'esmerci a fer uns versos on el nostre idioma cobri la suprema saor, que Josep Carner segueixi "caçant libèl·lules en la presó del rim"... En fi, i per no prolongar aquesta enumeració arriscadíssima, que cadascú segueixi realitzant la tasca que el temperament li assenyala, això sí, amb una ànsia inextingible de perfecció.

CARLES SOLDEVILA

El senyor Comorera, en nom de la minoria socialista, va consumir un torn en contra de la totalitat dels pressupostos. Hi trobà tants defectes que cada tres minuts repetia els mateixos mots:

—Una falla d'aquests pressupostos...

—Una altra falla...

—Una altra falla...

Fins que un espectador de la tribuna—¡llàstima de senglar! — murmurà amb veu prou alta perquè el poguéssim sentir:

—Aquest senyor s'ha equivocat. Es pensa que això és l'Ajuntament de València i que s'acosta Sant Josep...

La manca de costum en ocupar determinats càrrecs és causa, moltes vegades, de "gaffes" més o menys importants.

El senyor Rouret—diputat i secretari del Parlament de Catalunya — podria dir-nos-en alguna cosa.

L'experiència—diuen—és la mare de la ciència. I si aquesta experiència té forma d'advertència amistosa del president de la Cambra...

El cas és que d'ara endavant, quan el senyor Rouret hagi de parlar, en plena sessió, amb algun membre del Govern, tindrà molta cura de no asseure's com un conseller més al banc roig, sinó que hi parlarà a peu dret i amb el banc entre mig...

El Parlament de Catalunya fa bonic. Hem quedat—des del senyor Ventosa fins al senyor Canturri—que la installació de les nostres Corts és una cosa que fa goig. Trobem molt encertada la distinció que hem volgut donar-li. Posats, però, a trobar-hi defectes —en la installació o en l'organització — encara n'hi trobariem.

I com que no ens agrada criticar per sistema sinó per corregir, gosem demanar que aquells uixers tan pulcres, amb guants blancs, que serveixen copes d'aigua mineral als oradors i porten recadets als diputats, tinguin una petita safata per dur les cartes als diputats quan són al saló de sessions.

Ja sabem que no és una cosa transcendental, però posats a fer les coses amb gust...

Cada vegada que el secretari senyor Dot —i consti que no tenim la secretariomania—llegeix un vot particular, ens fa posar nerviosos.

Si no fos demanar massa, li estimariem que no digui mai més "vot particular". La lletra r pot tenir tots els defectes que el senyor Dot vulgui, però consti-li que en aquest cas concret, no és muda...

Algun dia hi haurà un daltabaix. I aquest dia serà aquell que al senyor Casals, conseller de Treball, li pugi la mosca al nas.

A nosaltres ja ens hi hauria pujat. Perquè no s'hi val a què tots els diputats, començant pel president de la Cambra i acabant pel beatific senyor Lloret, el tractin amb una desconsideració tan exagerada.

¿Proves?

Cada vegada que algú ha de parlar comença dient:

—Senyors diputats...

El senyor Casals, aleshores, es torna una mica vermell i no sap si restar o anar-se'n. A l'últim es queda tot esperant que l'orador pròxim esmenarà l'error. Però, sí, sí. Tots reincideixen:

—Senyors diputats...

I algun dia—ja ho veureu—el senyor Casals s'haurà llevat de mal humor i s'aixecarà indignat:

—I jo, que no soc ningú?

L'altre dia, el senyor Farreres va fer uns aclariments al senyor Vallès i Pujals i després de fets, el que es tractava d'aclarir va quedar encara més fosc.

El senyor Casanoves que presidia en aquells moments — gràcies a la mà esquerra del senyor Companys—va salvar la catàstrofe, donant per clos l'incident i no deixant que el senyor Farreres continués els seus aclariments.

A la sortida del Parlament, el senyor Farreres —que aquella tarda havia tingut convidats a la tribuna—es dolia que la Presidencia no l'hagués deixat acabar la seva intervenció i tot indignat deia:

—Això éz ben clar. Ez que El Cazanovez z'enz fa de la Lliga...

El senyor Riera—diputat més conegut per l'alcalde de Martorell — té gran interès per la installació d'un cirabotes i un arber a l'edifici del Parlament. El voluminós diputat considera que aquets dos serveis són imprescindibles en un Parlament que s'estimi unamica.

Sino fos que entenem que el Parlament s'hi ha d'anar amb la barba rasurada i amb les sabates nete, demanariem que també s'hi installés un peixur, un dentista i una sargidora.

PICK-UP

L'obra de la setmana

"Sahara-Níger", de N. M. Rubió i Tudur

Sens dubte el lloc més apropiat per a parlar del nou llibre de N. M. Rubió i Tuduri, llibre esportiu, airejat i assolellat de dalt a baix, són aquestes planes nascudes precisament sota el signe de l'esport. En el seu llibre Rubió i Tuduri ens narra la seva excursió a través del Sahara i el seu endinsament vers les vores del Níger, en companyia de Joan Botey, Aristides Valls, Jordi Puig i del mecànic Jaume Cufí. La proesa no és prou certament per a tocar les trompetes heroiques, avui que el món és potser més que mai saturat d'heroisme, avui que hom es complau en el risc per pur esport, i que són batuts els records més innoïts, i que totes les rutes de la mar i del cel són resseguides. Però és una proesa important des del punt de vista català, car és la primera vegada que uns catalans l'escometen: és la primera vegada que el pavelló de Catalunya travessa de dalt a baix aquelles terres desèrtiques. I potser en bona part el fet que el desert fos encara verge per als catalans ha contribuït a què Rubió triés aquesta ruta.

Els catalans en altres èpoques havien tingut molt avivat el gust per l'aventura. Avui, en canvi, l'aventura no ens tempta gaire. En els grans raids, en els grans rècords, en les grans aventures de la mar, de la terra i del cel no figuren gaires noms de catalans. A què és degut? Hi ha al llibre de Rubió i Tuduri un final de capitol ben significatiu en aquest aspecte. Enlloc — ve a dir l'autor — he sentit a parlar tant de la por com a Barcelona; enlloc, fora de Barcelona, he sentit preguntes com aquesta: "No teniu pot d'anar amb un moro?" I afegeix textualment: "Els eufemismes "emoció", "nerviositat", que les dones estrangeres fan servir per no pronunciar la paraula "por", són ignorats pels homes de Barcelona." I bé: ¿és això el que impedeix que els catalans no ens trobem més sovint presents en aquestes aventures?

Com Rubió i Tuduri, no crec que els barcelonins ni els catalans en general siguin particularment porucs. Però el cert és que en la nostra vida hi ha un excés de casalonisme, de por a l'imprevist i a l'aventura, o — per dir-ho amb un mudisme ben nostre — de por de morir vestits. Però potser aquesta feblesa dels catalans d'avui, que no ha estat una feblesa de sempre, i que no és, doncs, una constant del nostre caràcter, s'explica pel fet de no tenir una marina ni una aviació militar o civil importants, de no tenir una gran indústria automobilística, ni tan sols una indústria cinematogràfica, i fins per haver-nos incorporat amb un cert retard al deportisme internacional, i ni haver tingut un estat propi que fomenti aquestes coses, que són les coses que promouen avui el gust i la vocació per l'aventura. Es ben possible que sigui aquesta manca d'estímuls la causa que el nostre tarannà aventurer hagi minvat i que avui escoltem amb massa complaença les veus de totes les mamàs i de totes les tietes, i fins de les mullers ensinistrades als collegis de monges, que ens aconsellen de defugir els perills i de sortir de casa amb tapabocques.

Saber evadir-se d'aquest ambient tebió de casolanisme, saber "aguantar-se la por" i endinsar-se en les solituds profundes del Sahara i en els boscos gairebé inexplorats, plens de bestioles salvatges, és un gest prou esportiu per merèixer d'ésser saludat amb admiració i amb simpatia.

Però no és solament com a excursionista ardit que Rubió i Tuduri realitza una gesta inèdita entre nosaltres. Ho és també com a escriptor. La literatura de viatges forma avui una branca frondosa en totes les literatures que s'estimen, en totes les literatures realment vitals. I l'Africa, precisament, és el país que fa segregar potser més literatura. A Catalunya, en canvi, els llibres de viatges són escassíssims. I n'hi ha alguns que ni mereixen tan sols el nom de llibre. Són purs esplais d'un senyor que ha tingut l'avinentesa de visitar alguns països amb un cert confort, i en els quals no ha vist res que no sigui perfectament enregistrat al Baedecker. Rubió Tuduri, amb el seu llibre de "Caceres a l'Africa Occidental", publicat fa uns quatre anys i avui amb "Sahara-Niger", fan entrar per primer cop l'Africa a la literatura catalana actual. I dic actual per record als magnífics viatges d'Ali-Bey, llibre ben català a despit d'haver estat escrit en un altre idioma. Els lectors de Rubió i Tuduri veuran per primera vegada el desert i la selva africana al través d'unes retines i d'un temperament catalans.

"Sahara-Niger" és un llibre senzill, simple i directe, exempt de grans pretensions i de trascendentalismes. Es un reportatge de les coses que l'autor ha vist i de les emocions que ha sentit durant el seu trajecte. Trajecte que dóna gust de seguir, car Rubió i Tuduri és un excellent company de viatge. Sap prendre's amb bon humor les contrarietats inevitables, plasentejar amb les incomoditats, sap—poeta a estones—assenyalar la bellesa dels paratges, però sense lirismes mentiders i narrar amb interès les peripècies, sense dramatismes excessius. Un esperit irònic el fa tocar constantment de peus a terra i no el deixa mai embriagar-se de retòrica.

"Sahara-Niger" és, però, sobretot un llibre que encomana el gust per l'aventura i que ensenya a comportar-se amb decència en les contrarietats i en els perills.

DOMENEC GUANSÉ

AZAÑA HA GOVERNAT EN 1932
AZAÑA GOVERNARA EN 1933

J. Sunyol i Garriga, després d'una afortunada, intervenció quirúrgica, es troba en període de franca convalescència

Ens plau avui, després d'unes setmanes de volgut silenci, donar compte als nostres lectors del felicíssim resultat de la intervenció quirúrgica practicada dies enrera, en una clínica de París, al nostre estimat amic el diputat a Corts J. Sunyol i Garriga, el qual es troba ja fora de tot perill i en període de franca convalescència.

El fet d'haver passat algunes setmanes en silenci, en relació amb la salut del nostre volgut company, és degut a voler evitar la intranquilitat d'uns familiars molt estimats, a qui s'havia amagat el propòsit i la realització de l'operació per tal de no perjudicar la seva delicada salut. Adhuc pregàrem als nostres estimats colHegues a la Premsa, amb aquest matéix objecte, que no donessin aquestes notícies, cosa per la qual avui els repetim el nostre agraïment més cordial.

Sortosament, repetim, la intervenció ha estat realitzada amb èxit complet a la clínica del doctor Gosset, de París, on han estat acompanyant el nostre amic la seva distingida esposa, el seu germà polític Miquel Soler i el Dr. Carbonell. L'operació, practicada a la bufeta biliar, confirmà completament el diagnòstic del Dr. Marañón, el qual visitava Sunyol des de temps i fou qui aconsellà la necessitat de la intervenció, l'ajornament de la qual, com s'ha comprovat ara, donat l'estat general del nostre amic i la intensíssima activitat a què estava sotmés, podia devenir perillós.

Com diem avui, al cap d'una quinzena derealitzada l'operació, Sunyol, qu segueix encara a París, a la clínica Gosset, es troba en esta absolutament satisfactori i to fa creure que abans d'acabar el mes de gener serà novament entre nosaltres completament guarit. Ultra les persones esmentades, darrerament s'ha traslladat a París el nostre company Salvador Abril, el qual està constantment en contacte amb nosaltres.

En donar als nostres lectors aquestes noticies, ja passat tot perill, ho fen amb el goig de poder anunciar la ràpida millora de J. Sunyo i Garriga i la seguretat de poder-lo abraçar molt aviat. Donen la cordial i sinceríssima enhorabona ais seus estimats familiars i els repetim l'alegria d'esprar el moment que Sunyol, completament guarit, es reintegri a la seva vida normal.

1932-1933

Heus ací un any que queda enrera. Gran any català, si un es gira a mirar-lo amb el cor i els ulls nets. Moltes coses guarda sens dubte l'any que comencem i els que vindran després. Però difícilment superaran en emoció i en realització política al de 1932, que serà per Catalunya el Gran Any històric.

Començàrem els dies freds de gener en el neguit de moltes coses incertes. Els camins no es veien encara clars. L'única cosa clara en aquells moments era solament un nom: Macià. Al seu entorn — ell era i segueix éssent l'eix de l'actualitat política — girava una turbonada d'homes, d'aspiracions, d'anbicions i de bregues.

En el curs de l'any, les coses han anat aclarint-se. La Revolució ha seguit el ritme cap a la legalitat que saberen imposar-li, a Barcelona i a Madrid, les fortes figures dels seus primers protagonistes: Azaña i Macià.

Gran any català, aquest 1932 que acabem de deixar al nostre carrera. En el curs del seus dies, Catalunya ha vist promulgada la Llei de la seva autonomia — que aprovaren el 9 de setembre les Corts Constituents de la República i signava dies després, a San Sebastián S. E. el President, senyor Niceto Alcalà Zamora—; ha vist confirmada la revolució per la voluntat ciutadana, que li dóna estat legal, en les eleccions del dia 20 de novembre; ha vist la formació del seu Parlament autònom, i, encara, la normalització definitiva dels seus òrgans de Govern, sota la presidència insigne de Don Francesc Macià.

Políticament, per Catalunyay, 1932 ha estat un any venturós. En començar l'any nou, enviem el nostre salut de respecte i d'afecte a tots els homes que han fet possible aquesta realitat del nostre poble i dels nostres destins en marxa. Des dels seus llocs — de governants, de conductors, de parlamentàris, de legisladors — han merescut bé de la Pàtria i han honorat la llibertat humana i els postulats insignes de la democràcia universal.

En entrar en 1933 — prenyat arreu del món d'inquietuds i d'amenaces, dolorit ja de negres perspectives econòmiques — fem vots perquè Catalunya i la República segueixin essent exemplaritat per aquesta Europa que es debat en una mala hora d'odis, d'egoísmes i de misèria.

Senyor Director General de Seguretat:
¿Ja us ha donat compte la policia d'unes reunions celebrades fa poc per elements extremistes en una població propera a Font Romeu?

Restaurant Catalunya
recomana a la seva distingida clientela i al públic en general, la incomparable
SOPA DELS PESCADORS Plat creació de la casa

Abrics confeccionats com a mida
F. VEHILS VIDAL.-7, Plaça Universitat, 7
Tall immillorable-Confecció superior-Classes extra
DES DE 75 ptes. - 90 ptes. - 125 ptes. i 150 ptes.
PLOMES a 16 ptes. - 20 ptes. - 25 ptes. i 30 ptes.

Català: llegeix demà i cada dia
La Publicitat
diari català
informacions completes, articles dels millors escriptors.
Seccions especials de Política, Arts, Literatura, Música, Ràdio, Finances, Esports, etc., etc.

PANTALEONI GERMANS
Sastreria per a Homes i Nens
Abrics i Trajos
Gust Modern
Tall Elegant
PREUS INCOMPATIBLES
Portaferrissa, 13

FIGURES

Eugeni Xammar, catalanista d'Europa

per DOMÈNEC DE BELLMUNT

Aquella Escola de Sant Miquel. — L'Ametlla. — L'època de «La Tralla». — La Unió Catalanista. — L'expulsió de l'Ateneu. — París, Buenos Aires, Londres. — Madrid. — La guerra i el tifus. — La Societat de les Nacions. — Berlin. — Una illusió per realitzar

I

Eugeni Xammar és això que indica el títol del present reportatge: un catalanista d'Europa. Hauríem pogut dir encara que era un "catalanista del món" i no hauríem exagerat gens ni mica, però ens hem volgut circumscriure a l'àrea de les seves activitats presents per no sortirnos d'aquesta ponderació i exactitud que serveix de norma a la sèrie d'interviús biogràfics que venim publicant.

Potser alguns lectors de l'època que podríem qualificar de realista en la història del catalanisme no tenen referències d'Eugeni Xammar. Els contemporanis, els joveníssims, no poden tenir, realment, gaires dades d'aquest periodista interessantíssim. En Xammar s'ha passat la seva millor joventut a l'estranger. Ha estat un rodamón. Ha conegut la Ceca i la Meca, ha treballat en diferents diaris i, finalment, s'ha situat a Berlín, on és el corresponsal de dos grans rotatius de llengua espanyola: "La Prensa", de Buenos Aires, i "Ahora", de Madrid.

Es possible que hi hagi qui pugui trobar contradictori el catalanisme inexpugnable d'Eugeni Xammar i el fet que les seves activitats periodístiques siguin totalment absorbides per diaris de parla espanyola. Nosaltres, però, que coneixem les realitats de la premsa molt millor que els que puguin fer-se aquell pensament, podem assegurar que la contradicció no existeix. No hi ha cap diari català la situació financiera del qual li pugui permetre de mantenir a Berlín un corresponsal de la categoria periodística d'En Xammar. La vida a Alemanya és cara i difícil i En Xammar és un home que després d'una joventut de lluita i de bohèmia s'ha decidit pel confort i la comoditat. Per altra banda, el cultiu professional del castellà és perfectament compatible amb el catalanisme més integre i més intransigent.

Eugeni Xammar pertany a la promoció intellectual dels Josep Carner, dels Gaziel, dels Manuel Rabentós, dels Nicolau, amb tots els quals, a desgrat de l'absència i de la distància, ha conservat una íntima relació. Quan ve a Barcelona, la nova de la seva arribada s'escampa com la pólvora entre els penyistes de l'Ateneu i els intellectuals del Colom.

—Ha arribat En Xammar!

La noticia sol donar-la gairebé sempre En Manuel Rabentós. La recull En Nicolau, aquest la transmet al Lau Duran i d'aquest passa al poeta Segarra, a l'escriptor Pla i a l'assagista Francesc Pujols. A la tarda En Xammar fa la seva entrada triomfal a l'Ateneu, on és rebut amb abraçades cordials i encaixades autèntiques. La penya d'aquella nit acaba sempre a hores francament subversives.

En Xammar és un esperit observador d'una agudesa extraordinària. Ha sentit sempre una feblesa especial per les hores plàcides del casino i ell sol ha mantingut sempre l'interès central de la conversa o de la discussió. Intellectual "né", posseeix una cultura literària de bona llei i sap administrar-la a profit del seu prestigi d'excellent comentarista i d'agradable conversador.

De la República ençà, el nostre home sovinteja els seus viatges a Catalunya. No és que sigui vell, però els cabells li blanquegen. La seva gran cara optimista i festiva comença de tenir poses de serietat. El seu a... or a la terra, diria's que inconscientment, el mena com una força misteriosa cap a Catalunya.

Sembla un ocell que féu una gran volada vers països llunyans i que enyora la terra nadiua a la qual torna per fer-hi el niu. Sembla un enamorat que ha deixat la promesa i que aprofita tots els moments i totes les ocasions per venir-la a veure.

II

Estem asseguts a la terrassa d'un cafè de la plaça de Catalunya. En Xammar ha vingut a passar dos dies a Barcelona i volem aprofitar la seva estada a la nostra ciutat per demanar-li unes dades biogràfiques de la seva persona.

En Xammar passa escassament de la quarantena i ens diu que els petits detalls de mesos i setmanes no tenen absolutament cap importància. Nosaltres creiem que va néixer a l'Ametlla del Vallès i l'home ens rectifica:

—Vaig néixer a Barcelona — ens diu —, però la gent creu de bona fe que sóc fill de l'Ametlla, i crec que abans de morir jo mateix m'ho arribaré a creure. Consti, però, que vaig néixer en un confortable pis de la Ronda de Sant Pere.

De petit — afegeix — vaig estudiar en un Collegi molt bo del carrer de Jovellanos. En deien "Collegi de Sant Miquel", sense que pugui establir-se que aquest bon senyor tingués cap titol de propietat sobre aquell modest establiment d'ensenyança. El dirigia un capellà francès. El Collegi era freqüentat per personalitats tan conegudes i importants com Manuel Rabentós i Josep Carner. He de confessar, però, que jo m'hi vaig passar tot... mes plorant com una Magdalena. La causa és curiosa i només arriba a comprendre's si es té en compte que jo aleshores tenia sis o set anys. El mestre tenia la mania de dir a cada moment la paraula "derivarlos", i jo em pensava que quan deia aquest mot aquell home anunciava la fi del món. Aclarit aquest punt, vaig ésser un alumne estudiós i erudit.

E. XAMMAR (per Passarell)

Als deu anys vaig sortir de Barcelona per anar a fer el batxillerat a l'Ametlla del Vallès. Vaig seguir els cursos de l'Institut i de la Universitat de l'Ametlla estant, com un perfecte estudiant comarcal plaga, però aprofitat.

Hem preguntat a En Xammar a quina edat comença de sentir allò que hom ha convingut en anomenar "la vocació literària"... I ens contesta:

—Vocació literària, allò que se'n diu vocació literària, no l'he sentida mai. En canvi vaig sentir, ja de molt jove, la vocació política per mitjà del catalanisme. Recordo com una efemèride brillant de la meva vida que als quinze anys, dia més dia menys, vaig trametre un enèrgic article a "La Tralla". Hi propugnava l'ensenyament únic en llengua catalana amb una intransigència absoluta. Una de les afirmacions que hi sentava era que tots els catedràtics i autoritats acadèmiques espanyoles eren uns ases, la qual cosa va produir molt mala impressió, sobretot entre els catedràtics i les autoritats acadèmiques espanyoles. A causa d'aquell article, un oncle meu, catedràtic, va retirar-me un vuitanta per cent d'amistat.

Vaig continuar escrivint a "La Tralla" i a "El Poble Català", a la redacció del qual vaig entrar com a crític musical. Considero obvi aclarir que no sabia absolutament res de música. Aviat, però, vaig abandonar els comentaris musicals per lliurar-me de ple a l'acció política. En aquells temps jo formava part de la Unió Catalanista i desplegava una gran activitat, seguint el Dr. Martí Julià, amb En Sansalvador, Millet, Cases-Briz i d'altres que ara no recordo. Dintre la Unió Catalanista nosaltres representàvem la tendència republicana i fou en nom d'aquest grup que vaig contribuir a organitzar el primer Congrés Català de Joventuts Republicanes amb En Layret i En Companys.

Els del nostre grup, i molt especialment Cases-Briz i jo, propugnàvem de portar la Unió Catalanista a la intervenció electoral. Arran d'aquesta lluita vàrem fundar l'Associació Nacionalista, que va tenir una gran empenta.

* * *

Eugeni Xammar aleshores treballava en una casa de comerç anomenada "Can Brutau". En sortia a la una per anar a circular pel Passeig de Gràcia amb la colla literària d'En Carner, López-Picó, Rebentós, Sitjà i Pineda, Emili Vallès i Martí Salvat.

En Rabentós era l'enllaç d'aquesta colla amb una altra penya que es passejava per l'altra banda del Passeig de Gràcia i que estava integrada per l'Alòs, En Nicolau, En Valls i Taverner i el Ramonet Abadal.

En Xammar ens diu:

"Era l'època inoblidable i deliciosa en què tots els de la nostra penya fórem expulsats de l'Ateneu un aspecte encarcarat i fred com si fos dissecat.

"D'aquella expulsió — afegeix En Xammar — me n'ha quedat un amor tan gran a l'Ateneu Barcelonès que seria capaç de venir expressament de Berlín per passar una estona amb els vells amics de la penya."

* * *

Eugeni Xammar era un home inquiet, bohemi i audaç. Volia córrer món. Un bon dia agafà el tren i se n'anà a París. Va estar-hi un parell d'anys escassos vivint una bohèmia simptica i rica en anècdotes divertides.

En certa ocasió — ens conta el mateix Xammar —, amb un altre català que es deia Benet i Zembrano vam fer comèdia en un teatre francès on mancaven "jaleadores de cante jondo". Resultava còmic — afegeix — veure que tots els "jaleadores" érem catalans.

De París, En Xammar se n'anà a provar fortuna a Buenos Aires, on féu de comerciant un parell d'anys més. De l'Argentina tornà a París per fer-hi una altra breu estada, en el curs de la qual començà a desplegar la seva activitat periodística de corresponsal.

Aleshores sentí uns desigs intensos d'aprendre l'anglès i es decidí a passar el Canal de la Mànega i a situar-se a Londres, on entrà en una casa de mobles en qualitat de dependent. S'hi passà un any i mig. L'any 1913 tornà a Barcelona i entrà a la redacció de "El Dia Gràfico", que s'acabava de fundar.

En esclatar la guerra, Xammar tornà a Londres per fer-hi de corresponsal del "Gràfic". Entrà a la redacció del diari londinenc "Manchester Guardian" i, més tard, fou nomenat corresponsal de "La Publicidad" al front anglès perquè hi esperés la fi de la guerra. Però allí agafà uns tifus terribles i es passà quatre mesos en un hospital del front. Fou una permanència amenitzada amb espetecs d'obusos i canonades.

Acabada la guerra i restablert de la malaltia que l'obligà a un repòs de diversos mesos, En Xammar tornà a Barcelona. Hi estigué poc temps. Al cap d'uns quants dies entrava a la redacció de "El Sol", de Madrid, des d'on, més tard, passava a ésser cap de redacció del "Fígaro".

Xammar era a Madrid d'una manera exclusivament física i material. Tenia el cap a Europa, seguia els batecs dels interessantíssims moments internacionals de la post-guerra, mirava a Ginebra, on es posaven els fonaments de la Societat de Nacions. Un dia agafà el Sud-Exprés i es plantà una altra vegada a París i d'allí se n'anà a Ginebra. Les seves relacions en el món internacional, aconseguides durant la seva època de corresponsal de guerra i de redactor del "Manchester Guardian", li valgueren un lloc a les oficines de la Societat de Nacions. Cal dir que En Xammar parla i escriu cinc idiomes correctament i que aquest avantatge representava un complement important de la seva preparació i de la seva vàlua personal.

L'any 1922 prengué una part importantíssima en l'organització de la Conferència Internacional del Trànsit, celebrada a Barcelona. L'any 1924 abandonà la Societat de Nacions i es traslladà a Berlín, on es dedicà novament al periodisme reprenent les seves tasques de corresponsal de "La Publicitat" (aleshores ja catalana) i de collaborador de diversos diaris de Madrid i Amèrica Llatina.

Durant la dictadura En Xammar escrivi interessantíssims articles de combat contra la monarquia espanyola i altres, no menys interessants, de propaganda del problema català. Quan es produïren els fets de Prats de Molló, En Xammar documentà la premsa alemanya sobre la qüestió catalana amb notos divulgadores del cas de Catalunya, del moviment preparat pels exiliats i de la personalitat de Francesc Macià.

Actualment, Eugeni Xammar és el corresponsal de "Ahora", de Madrid, i de "La Prensa", de Buenos Aires, a la capital alemanya.

Com a nota curiosa de la biografia d'aquest periodista dinàmic, és interessant de manifestar que En Xammar ha aconseguit la primera i més gran illusió de la seva vida: adquirir una caseta a l'Ametlla del Vallès.

—¿Us queda alguna altra illusió per realitzar? — li hem preguntat.

I en Xammar ens ha contestat, mig seriós i mig bromejant, tot fent aquell joc nasal interrogatiu ton característic d'ell:

—La primera illusió ve a ésser com una premisa. Ja em comprendreu que em convindria, com el pa que em menjo, poder gaudir, amb una certa tranquil·litat, de la meva caseta de l'Ametlla...

UNA FESTA A LA «MAISON DORÉE»

Entre les nombroses festes celebrades a la nit de Cap-d'Any als principals establiments de Barcelona, mereix ésser destacat d'una manera especial el "reveillon" de la "Maison Dorée". La selecta concurrència que hi assistí, la qualitat dels menús servits i la brillantor aconseguida per la simpàtica festa — a la qual acabà de donar extraordinari relleu l'actuació de Planes i els seus discos vivents— justifiquen novament el prestigi aconseguit a la nostra ciutat per la "Maison Dorée".

Banc Hispano-Colonial

Des del dia 2 de gener pròxim tots els dies laborables, de les nou a dos quarts de dotze del matí, es pagaran per aquest Banc els cupons i Títols amortitzats del Deute Municipal de l'Interior, venciment de 31 de desembre de 1932, emissions de 1903, 1904 i 1905; sèries A, B y C, emissions de 1906; sèrie D, de 1907 i 1910; sèries E i F, de 1912; sèries B, de 1912, 1913, 1916, 1917, 1918, 1919 i 1920; emissions de 1921 (Dècima), 1921 i 1925 (F. C. Sarrià), 1925, 1926 i 1928 (Port Franc), 1928 (Ampliació F. C. Sarrià) 6 per 100; emissions de 1928 5 per 100 i 1929 6 per 100. Així com també els cupons de les Obligacions de l'Exposició d'Indústries Elèctriques, emissió de 1922; Sarrià de 1911, i Bons de la Reforma de 1908.

Barcelona 29 de desembre de 1932.—El director-gerent, **Eduard M.ª Buxaderas.**

Tramvies de Barcelona S. A.

En el sorteig celebrat avui, dia de la data, per a l'amortització de 1.420 Obligacions 6 %, emissió 1925, d'aquesta Societat, han resultat amortitzades les següents:

SORTEIG NUM. 3

570 Obligacions de l'emissió de 15 d'octubre de 1925

141 a	150	731 a	740
1.891 a	1.900	1.941 a	1.950
3.401 a	3.410	3.471 a	3.480
5.011 a	5.020	5.361 a	5.370
6.221 a	6.230	6.401 a	6.410
7.141 a	7.150	7.351 a	7.360
7.531 a	7.540	8.531 a	8.540
8.551 a	8.560	8.951 a	8.960
8.991 a	9.000	9.631 a	9.640
10.681 a	10.690	11.241 a	11.250
12.451 a	12.460	13.521 a	13.530
13.811 a	13.820	13.851 a	13.860
14.621 a	14.630	15.251 a	15.260
16.561 a	16.570	16.631 a	16.640
17.561 a	17.570	17.651 a	17.660
17.801 a	17.810	19.161 a	19.170
21.111 a	21.120	21.371 a	21.380
21.811 a	21.820	22.111 a	22.120
22.321 a	22.330	22.691 a	22.700
23.161 a	23.170	25.401 a	25.410
25.681 a	25.690	27.841 a	27.850
28.561 a	28.570	29.241 a	29.250
29.581 a	29.590	31.371 a	31.380
31.961 a	31.970	33.281 a	33.290
34.051 a	34.060	34.591 a	34.600
35.691 a	35.700	35.741 a	35.750
36.581 a	36.590	37.441 a	37.450
37.991 a	38.000	38.811 a	38.820
38.981 a	38.990		

850 Obligacions de l'emissió de 30 de desembre de 1925

40.191 a	40.200	40.531 a	40.540
41.001 a	41.010	42.281 a	42.290
42.901 a	42.910	44.331 a	44.340
44.641 a	44.650	44.771 a	44.780
45.011 a	45.020	47.901 a	47.910
48.311 a	48.320	48.871 a	48.880
49.501 a	49'510	51.471 a	51.480
52.051 a	52.060	52.161 a	52.170
52.201 a	52.210	52.251 a	52.260
52.531 a	52.540	53.001 a	53.010
53.491 a	53.500	53.711 a	53.720
54.031 a	54.040	54.131 a	54.140
54.681 a	54.690	54.911 a	54.920
55.781 a	55.790	55.791 a	55.800
56.291 a	56.300	57.651 a	57.660
60.181 a	60.190	60.901 a	60.910
61.431 a	61.440	61.541 a	61.550
62.081 a	62.090	64.131 a	64.140
65.281 a	65.290	65.551 a	65.560
65.641 a	65.650	66.231 a	66.240
66.301 a	66.310	67.121 a	67.130
67.721 a	67.730	68.711 a	68.720
68.821 a	68.830	70.411 a	70.420
70.531 a	70.540	71.261 a	71.270
72.611 a	72.620	74.671 a	74.680
75.981 a	75.990	76.731 a	76.740
78.101 a	78.110	78.521 a	78.530
78.651 a	78.660	78.881 a	78.890
79.061 a	79.070	79.161 a	79.170
80.031 a	80.040	81.761 a	81.770
83.991 a	84.000	84.121 a	84.130
84.771 a	84.780	84.801 a	84.810
85.481 a	85.490	87.481 a	87.490
89.411 a	89.420	89.631 a	89.640
89.911 a	89.920	90.221 a	90.230
93.531 a	93.540	93.791 a	93.800
95.281 a	95.290	95.301 a	95.310
95.711 a	95.720	96.221 a	96.230
97.231 a	97.240	97.301 a	97.310
97.551 a	97.560	97.911 a	97.920
97.981 a	97.990	98.351 a	98.360
99.661 a	99.670	99.711 a	99.720
99.891 a	99.900		

A partir del 1.er de febrer de 1933, es procedirà al pagament del capital de les dites Obligacions, a raó de 500 pessetes cada una, deduint pessetes 14'20 pels impostos del Tresor.

Aquest pagament el faran les següents cases de Banca:

A Barcelona: S. A. Arnús-Garí, Banca Marsans, S. A.

A Madrid: Banc Internacional d'Indústria i Comerç, Banc de Biscaia.

A Bilbao: Banc de Biscaia.

A València: Banc de Biscaia.

Barcelona 29 de desembre de 1932.—El director general, **Alfred Arruga.**

Parlem de l'ordre públic

(Ve de la pàgina primera)

parlar molt clar a propòsit de una banda creada amb propòsits de perturbación, a la qual banda un alt funcionari policíac de Barcelona havia facilitat pistoles i havia donat les conseqüents ordres. Sembla que el senyor Anguera va reclamar aquest sumari i que hi ha ordres que això s'enterri.

Cal que el traspàs de serveis en matèria d'ordre públic vagi tan ràpidament com es pugui, per què la veritat és que els instruments de seguretat d'avui a Barcelona s'han guanyat la desconfiança general. I cal que aleshores és tingui en compte també que és la justicia l'altre instrument que així mateix ha de funcionar, perquè si l'un boicoteja l'altre, aleshores si que no hi hauria res a fer.

Aquest problema de l'ordre públic és un problema que caldrà tocar amb molta mà esquerra. Llevat excepcions comptadíssimes, el policia secreta i el guarda de seguretat, com a educats en els temps de la monarquia, tenen un rei al cos, tracten el ciutadà igual que el delinqüent, perquè es pensen que són d'una casta superior, i encara no se'ls ha pogut arribar a fer comprendre que són uns servidors dels ciutadans, que han d'estar a les ordres dels ciutadans, que cobren per a prestar un servei en el qual els ciutadans són els que manen. No ho han volgut comprendre ni ho comprendran mai. Ahir al futbol, encara vam veure alguns policies de la secreta que insultaven persones del públic, que se les volien endur detingudes, que feien el chulo, en una paraula.

Nosaltres, amb el traspàs de serveis, no volem que els funcionaris no catalans se'n vagin. Volem que si són útils, es quedin, i hi seran ben tractats. Però, això sí, el català és l'antitesi del chulo i per tant, tots els policies que pretenguin seguir tenint el criteri que han tingut fins ara, d'estar per damunt dels altres ciutadans i d'ésser una mena d'homes privilegiats, caldrà que facin la maleta. A Catalunya la policia no ha d'ésser això.

Comprenem que policia i guarda de seguretat, criats en aquest ambient de castes, del qual la monarquia vivia, hagin pujat com han pujat i que sigui gairebé impossible reformar-ho. Però ens sap molt greu que la guarda d'assalt, creació de la República, hagi nascut amb les mateixes tares. Hi ha molta disciplina. Bé. També són degradats públicament i separats del cos, els que atonyinaren detinguts—com a Bermeo—i els que donen escàndol públic —l'altre dia a La Criolla—. *Però tampoc és la institució exemplar. Van pel carrer amb un aire de perdona-vides que a cap policia del món se li tolera, amb el cigar a la boca i la gorra de gairell, i com que es creuen amb dret a castigar-ho tot, s'han donat casos d'adreçar piropos i de molestar senyores que anaven acompanyades del marit, el qual no té més remei que aguantar i empassar-se saliva o contestar degudament a la mala educació i anar a parar a la delegació, on sempre resultarà que té raó el guarda d'assalt.*

Tot això són consideracions que cal tenir en compte ara que es traspassarà l'ordre públic.

Comas, S. A.

Passeig de Gràcia, 2
Ronda Sant Pere, 1

Telèfon 11973

LA CASA EN VOGA

us ofereix objectes selectes, propis per a presents

Articles fumador Dunhills

Plomes estilogràfiques Parker, Dunhill i Montjoys
Maquines d'afaitar de la célebre Rolls
Pijames seda
Carteres i petaques pell, models exclusius
«Gemelos», bufandes seda i llana, dibuixos propis

Bates en seda i llana Collarets-Perfumeria fina

Estoigs polveres esmalt per a bosses de distingida originalitat
Bosses senyora - Kimonos en finíssims dibuixos
Articles escriptori en art modern de depurat gust
Mocadors seda per al coll i butxaca

Corbates en seda natural, qualitats extra

Cockteleres - Cristalls tallats - Serveis Te
i un sens fi d'originalitats exclusives.

El present signat

Comas, S. A.

és sempre el més apreciat

Català!

CATALUNYA

FABRICA PANYOS DE LES MÉS ALTES QUALITATS

PROTEGEIX LA INDÚSTRIA CATALANA!

Ho faràs si compres els teus vestits i abrics en aquesta casa

"LA TEXTIL CATALANA"

PLAÇA DE L'ANGEL, 1

Reportatges de Madrid

El viatge del senyor Cambó

L'any de l'Azaña: 1933

S'ha acabat l'any 1932. Ha estat bo o dolent aquest any? Per a la República ha estat bo. No podem pas acomiadar aquest any com se'n han acomiadat molts d'altres del segle: amb una cossa. Aquella famosa caricatura de l'any vell fugint amb l'aparició del nen petit i esperançador enguany no tindria raó d'ésser. L'any 1932 se'n va amarat d'una gran dignitat. L'any 1932 ha deixat en la vida dels pobles hispànics aquell estel prometedor de dies nobles. Ha deixat, en resum, una obra a fer, una obra a realitzar. L'any 1932 és l'any de l'Estatut de Catalunya i de la Reforma Agrària. Per ésser l'any de l'Estatut de Catalunya i de la Reforma Agrària, per ésser l'any d'un poble que sense una lluita sagnant i fratricida ha assolit unes reivindicacions polítiques que li donen el propi govern i mereix gratitud d'unes generacions que deixaren d'ésser aquelles bèsties humanes sobre la terra per a convertir-se amb homes.

Es evident que els absentistes, els rics, els ganduls, els creditadors d'una fe religiosa que l'estimaven i la sentien... mentre la pagaven els altres i que ara la senten menys perquè l'han de pagar, si és que la volen mantenir, els rendistes, els latifundistes, etc., han d'haver vist l'any 1932 com una mena de bèstia negra... L'any 1932 és l'afiançament de la República. Un govern ferm; un parlament obert; una política recta i directa. Què més? Els governs més llargs que ha tingut el país han estat aquells que no comptaven amb les collaboracions parlamentàries. Primo de Rivera pogué viure set anys al Poder perquè no tenia control parlamentari, ni control periodístic... ¿Qui recorda d'abans governs que duressin el que ha durat aquest, amb una constant campanya antigobernamental, una crítica perversa de la Premsa d'oposició, una fiscalització dura del Parlament i una rectitud exemplar en acceptar les responsabilitats del poder quan es resolien dos dels més greus problemes de l'estructuració futura —Estatut i Reforma Agrària— i també han resistit un intent de revolució comunista-llibertària i un intent de restauració monàrquica? No n'hi havia hagut cap. El Govern Azaña ha durat més d'un any i sembla que ha de durar encara un altre any. Vol dir?

Cambó altre cop
Les dretes al marge

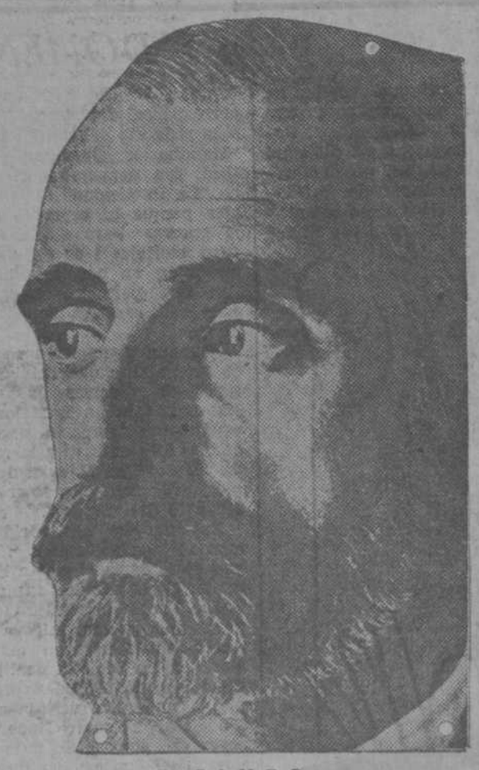
Gil Robles ha llançat al carrer un nom: Cambó. Els homes d'"El Debate" veuen en ell un possible home de les dretes del país. Es mig republicà, mig monàrquic; és un representant directe i fi del gran capitalisme, és un volterià davant del fet religiós però coneixedor de la gran força política dels catòlics sap convertir-se en un representant brillant de llurs interessos. El senyor Gil Robles acaba de dir que potser l'home de les dretes és el senyor Cambó. El senyor Cambó ha estat a Madrid. Ha vist gent, ha celebrat conferències... El senyor Cambó duia un secret.

—Es pot descobrir?

—No hi tinc cap inconvenient...

—Les dretes del país encara no tenen un cap clar i un polític, ciguem-ne hàbil, al seu davant. L'habilitat no és gairebé un mèrit, però és un truc; no és una virtut però tampoc és un defecte. El senyor Cambó en el seu viatge vil tenir conferències com els homes de "El Debate". Mentres el senyor Cambó parlava amb el senyor Herrera, el senyor Gil Robles, el senyor Martínez de Velasco —companys de minoria parlamentària amb el senyor Royo Villanova — el senyor Joaquim Maria de Nadal deia als periodistes que no tenia res a dir; que havia vingut uns quants dies per veure el Museu del Prado, els arbres de La Castellana i per prendre el te en un dels halls del Ritz... Una cosa així com el viatge de monsieur Herriot. Però la veritable finalitat del senyor Cambó va ésser assabentar-se directament de la situació política i veure quins beneficis polítics se'n podien treure.

El joc de les dretes, en l'actual moment, està en aquesta situació. Hi ha diferents dretes. a) dretes monàrquiques pures que es mantenen isolades; b) dretes monàrquiques agrupades a "Acció Popular"; c) dretes monàrquiques tradicionalistes que si no estan integralment amb "Acció Popular" pensen àer un cartel electoral; d) dretes monàrquiques que s'han fet del Partit Radical perquè han considerat que aquest partit era el més conservador dintre del marc de la República; e) dretes monàrquiques que s'han allistat al Partit Progresista (o sigui el del senyor Maura); f) dretes republicanes que s'han concertat en una mena de grups nacionals que cadascun té una tònica diferent però un ideari exacte. Així la "Derecha Regional Valenciana", el "Partido provincial conservador", de Sevilla; els "demócratas-liberales" d'Asturies (o sigui els reformistes); els "agraris" de les regions de Castella la Nova i Castella la Vella i de Lleó; g) dretes catòliques que no tenen altre ideologia que la que manen els jesuïtes, etc... Els caps polítics d'aquestes fraccions ja d'una representació política extraparlamentària o únicament parlamentària, com la fracció del doctor Cèsar Juarros, que es va subdividir quan la desaparició del grup polític "Derecha republicana liberal", creada per qui avui ostenta la més alta dignitat de l'Estat, són poca cosa.

CAMBO

La força més important és l'"Acció Popular", que gaudeix d'un organ a la Premsa com "El Debate" i que té a tot Espanya més de seixanta òrgans de Premsa diària. L'home més representatiu d'"Acció Popular" és el diputat per Salamanca, senyor Gil Robles, que va sortir diputat degut a unes tupinades que van fer-se i sobre les quals el Parlament, per excessiva bondat, va passar per tal que no fossin discutides les actes de don Miguel de Unamuno, diputat també per aquella província. Però el senyor Gil Robles és, directament, un representant directe dels jesuïtes, que necessitaven un home com ell, disposat a tot. "Acció Popular" és una gran força de dreta, autèntica i químicament pura, però com a dreta està subdividida entre els monàrquics que capitaneja el senyor Antonio Goicoechea i Cuscuyuela i els indiferents com el senyor Gil Robles. El partit d'"Acció Popular", com ja va dir en el seu recent Congrés nacional, "acata la República", però "acatar", segons els congresistes d'"Acció Popular", no vol pas dir "acceptar". En el Congrés es varen dibuixar dues tendències: els dretistes-catòlics que donen per finida la fórmula monàrquica i que voldrien introduir-se a la República, per arribar, un dia o altre a dirigir-la i els monàrquics repatanis que vénen a instaurar aci la política típica del grup d'"Action Française", de Léon Daudet i Charles Maurras; Maurice Pujo i Jacques Bainville, que consideren únicament alineable la catolicitat amb la monarquia. D'aquest grup n'és l'amo l'ex ministre senyor Goicoechea i Cuscuyula; de l'altre, el senyor Gil Robles, si bé d'indiferentisme polític d'aquest, en el que fa referència a les formes de Govern, li va permetre collaborar amb la Dictadura, fent junt amb el senyor Calvo Sotelo la redacció de certes lleis. Clar que per a l'opinió pública el senyor Goicoechea és massa monàrquic per a actuar en una tasca dretista contra l'esperit autèntic de la República i clar també que el senyor Gil Robles és massa "dels jesuïtes". Les dretes a Espanya no tenen donc cap director amb responsabilitat i història i amb força graus d'atracció per a casar els elements dretistes...

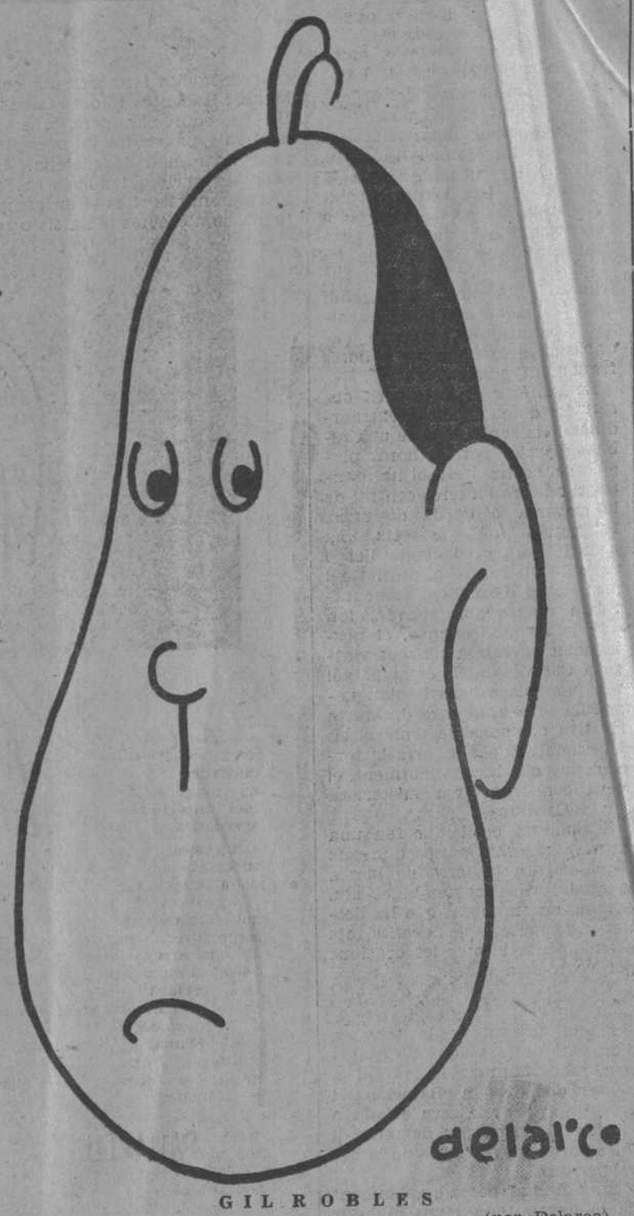
Desplaçament del senyor Lerroux. Solitud maurista

—Bé, però i els radicals i en Maura...

—Esperi's un moment, fàci'm el favor. De seguida quedarà desfeto tota aquesta tesi. Acabem de parlar de les forces de dreta d'"Acció Popular". Parlem ara del Partit Radical. Assolida la República, molta gent va veure aquest senzill panorama: el senyor Alcalà Zamora passaria a ésser el president de la República i el senyor Lerroux el cap del Govern. Calia fer-se del senyor Lerroux, que seria l'home de l'esdevenidor immediat. El senyor Lerroux mantenia un silenci auster i discret, com volent-se reservar el millor de la seva intel·ligència per al dia que seuria a la presidència del banc blau. Tots els de la "U. P.", tots els dretistes advertits passaren al grup del senyor Lerroux, que d'una banda mantenia en certes zones—Barcelona, per exemple — un gros exèrcit esquerrista però que immediatament va veure davant d'ell un Estat Major de caràcter més aviat assenyat i dretista... Però un dia, en la discussió de la separació de l'Església i de l'Estat, un ministre, callat, actiu i decidit, va demanar la paraula i va pronunciar un gran discurs. La Cambra escoltava aquell home que havia arribat a ministre amb un gros prestigi d'intellectual més que de polític i poc després aquell home es descobria com el veritable valor de la revolució. La Cambra va aplaudir-lo totalment. Els radicals, suposant-lo, mig adherit a l'Aliança Republicana, l'ovacionaren perquè ignoraven que aquell home pogués ésser un perill per al futur del senyor Lerroux. I davant de l'ovació de la Cambra, el senyor Manuel Azaña, que d'aquest es tracta, es va posar moralment al cap del Govern, per qualsevol motiu de crisi. El senyor Lerroux passava al segon rengle. Hi hagué un astorament general. Nasqué la crisi. Passa el senyor Azaña a la presidència del Poder ,però els radicals pressentiren que un cop posat al Palau el senyor Alcalà Zamora hauria d'haver una crisi de fons i que el senyor Lerroux era el cridat a ésser Govern. Es varen equivocar de mig a mig també. El senyor Azaña continua en el poder i en sortiren els radicals. Pensaren que duraria poc. Volgueren fer més política d'atracció. En varen fer. Anaven sumant forces en la dreta i el centre del país... Però de cop i volta, els radicals es reuneixen en Congrés i tots o gairebé tots volgueren ésser d'esquerra... I llavors la paradoxa política del Partit Radical es va produir; hi havia un element de dreta—com per exemple el cas del senyor Bravo Ferrer, diputat de Sevilla, que se'n va separar i hi havia un element d'esquerra. L'element de dreta parlava de "la pacificación de los espíritus", de què calia fer marxa enrera i de que la Reforma Agrària s'havia de donar d'aci a molts anys i també hi havia un element d'esquerra — més esquerra que els socialistes — que volien emparar els sindicalistes amb la seva vaga ferroviària i per tant també, encara que no vulguin, als fabricants de les bombes que s'acaben de descobrir i que estaven dedicades al sabotatge de les vies fèrries de tot Espanya, contra la política digna i mesurada d'un socialista com Indalecio Prieto, i que volein deixar l'exèrcit reduït a unes zones de mediocritat infantil. I això ho demanava al Parlament el diputat radical senyor Peire, ex militar i censor de Premsa del primer Gabinet de Premsa que va establir el dictador general Primo de Rivera. Per tant, el Partit Radical com a possibilitat de dreta, quedava descartat, de la mateixa manera que quedava descartat com a possibilitat d'esquerra... Hi havia una dreta també, la del senyor Maura. Però la dreta del senyor Maura és una cosa una mica fantàstica, perquè generalment val a dir que són únicament d'aquella dreta els que componen els comitès provincials. Es a dir, que vé a ésser una mica com aquell exèrcit sudamericà on tots eren de l'Etat Major, mentres no es demostrava el contrari.

Les altres dretes eren partit d'un producte local sense significació nacional... Les dretes buscaven un home de dretes autèntic, un home de classes... I varen posar la mirada en el senyor Cambó, milionari, barba blanca, prestigi pintoresc de gran polític i gran governant, volterià, mig català, mig català Zamora passaria a ésser el president de la República i el senyor Lerroux el cap del Govern. Calia fer-se del senyor Lerroux, que seria l'home de l'esdevenidor immediat. El senyor Lerroux mantenia un silenci auster i discret, com volent-se reservar el millor de la seva intel·ligència per al dia que seuria a la presidència del banc blau. Tots els de la "U. P.", tots els dretistes advertits passaren al grup del senyor Lerroux, que d'una banda mantenia en certes zones—Barcelona, per exemple — un gros exèrcit esquerrista però que immediatament va veure davant d'ell un Estat Major de caràcter més aviat assenyat i dretista... Però un dia, en la discussió de la separació de l'Església i de l'Estat, un ministre, callat, actiu i decidit, va demanar la paraula i va pronunciar un gran discurs. La Cambra escoltava aquell home que havia arribat a ministre amb un gros prestigi d'intellectual més que de polític i poc després aquell home es descobria com el veritable valor de la revolució. La Cambra va aplaudir-lo totalment. Els radicals, suposant-lo, mig adherit a l'Aliança Republicana, l'ovacionaren perquè ignoraven que aquell home pogués ésser un perill per al futur del senyor Lerroux. I davant de l'ovació de la Cambra, el senyor Manuel Azaña, que d'aquest es tracta, es va posar moralment al cap del Govern, per qualsevol motiu de crisi. El senyor Lerroux passava al segon rengle. Hi hagué un astorament general. Nasqué la crisi. Passa el senyor Azaña a la presidència del Poder ,però els radicals pressentiren que un cop posat al Palau el senyor Alcalà Zamora hauria d'haver una crisi de fons i que el senyor Lerroux era el cridat a ésser Govern. Es varen equivocar de mig a mig també. El senyor Azaña continua en el poder i en sortiren els radicals. Pensaren que duraria poc. Volgueren fer més política d'atracció. En varen fer. Anaven sumant forces en la dreta i el centre del país... Però de cop i volta, els radicals es reuneixen en Congrés i tots o gairebé tots volgueren ésser d'esquerra... I llavors la paradoxa política del Partit Radical es va produir; hi havia un element de dreta—com per exemple el cas del senyor Bravo Ferrer, diputat de Sevilla, que se'n va separar i hi havia un element d'esquerra. L'element de dreta parlava de "la pacificación de los espíritus", de què calia fer marxa enrera i de que la Reforma Agrària s'havia de donar d'aci a molts anys i també hi havia un element d'esquerra — més esquerra que els socialistes — que volien emparar els sindicalistes amb la seva vaga ferroviària i per tant també, encara que no vulguin, als fabricants de les bombes que s'acaben de descobrir i que estaven dedicades al sabotatge de les vies fèrries de tot Espanya, contra la política digna i mesurada d'un socialista com Indalecio Prieto, i que volein deixar l'exèrcit reduït a unes zones de mediocritat infantil. I això ho demanava al Parlament el diputat radical senyor Peire, ex militar i censor de Premsa del primer Gabinet de Premsa que va establir el dictador general Primo de Rivera. Per tant, el Partit Radical com a possibilitat de dreta, quedava descartat, de la mateixa manera que quedava descartat com a possibilitat d'esquerra... Hi havia una dreta també, la del senyor Maura. Però la dreta del senyor Maura és una cosa una mica fantàstica, perquè generalment val a dir que són únicament d'aquella dreta els que componen els comitès provincials. Es a dir, que vé a ésser una mica com aquell exèrcit sudamericà on tots eren de l'Etat Major, mentres no es demostrava el contrari.

Les altres dretes eren partit d'un producte local sense significació nacional... Les dretes buscaven un home de dretes autèntic, un home de classes... I varen posar la mirada en el senyor Cambó, milionari, barba blanca, prestigi pintoresc de gran polític i gran governant, volterià, mig català, representant directe de les classes capitalistes... El Coty, de la Nova Espanya... El senyor Cambó era un home que no havia estat monàrquic tot i havent estat ministre amb la monarquia; que havia estat amic i correligionari in partibus infidelium amb el senyor Nicolàs Salmerón, president de la primera República... Aquell era l'home...

GIL ROBLES

(per Delarco)

A Madrid

—I aci comença la busca i captura del senyor Cambó...

—Sí, senyor.

—El senyor Cambó vingué a Madrid. ¿Què ha fet el senyor Cambó a Madrid?

Reportatge en possibilitat

Suposem que el senyor Cambó arriba d'incògnit a Madrid. Va acompanyat del senyor Nadal —perfil d'aristocràcia de la casa d'Austria, escriptor castellà prologat per Josep Pla—. El senyor Cambó ha de fer unes visites. Ha de parlar amb gent. Ha d'esmorzar amb altra gent. Suposem que el senyor Cambó esmorza en un reservat amb el senyor Herrera, director d'"El Debate", el qual li ha tingut sempre molta simpatia. La conversa és fonamentalment política. Angel Herrera exposa el seu punt de vista:

—Mire usted, amigo Cambó, la situación no es muy difícil...

El director d'"El Debate" conta les coses del Govern. Es precís salvar la situació dels homes que dirigeixen l'economia del país; és precís salvar la part espiritual del catolicisme. Un poble catòlic és sempre un poble sotmès. Un esperit laicitzant i revolucionari pot dur a la rebentada de la classe capitalista. El representant de la Companyia de Jesús li fa veure al representant de la classe capitalista l'error que cometrien si no es llancessin a amparar la vida religiosa del país... Es necessari assaltar el Govern. No de seguida. Cal deixar-los fer. La crítica diària serena a "El Debate". la crítica injuriosa a "Gracia y Justicia", una constant política de defensa i atac que fins arriba a espantar els ministres. Si no tots, si més no, els senyos Zulueta, Domingo i De los Ríos...

—No hemos lanzado todavía la última carta. Si hubiera querido provocar una crisis parcial la hubiéramos provocado. Tengo en mi mano el poder de excomulgar a Zulueta y a De los Ríos...

Els dos ministres s'estimarien més dimitir abans que rebre aquest cop mortal a la família...

—No lo hago porque al fin y al cabo no juegan papel importante en el ministerio. Aquí a quien hay que desbaratar es a los puntales de esta política: Azaña, Casares, Largo, Prieto y Carner...

El senyor Cambó escolta. Vell polític, de seguida comença a plantejar les coses. El senyor Cambó tornant la pilota diu al senyor Herrera que quin no seria l'error de la Companyia de Jesús si no es posessin al servei de la classe capitalista que representa. Una política capitalista sempre és un poble fàcil al comediment religiós. Un esperit capitalista i conservador es la fastuositat catòlica i el progrés dels interessos de la Companyia de Jesús...

—Lo que importa, querido Herrera, es iniciar una política de unidad derechista y con las auténticas derechas del país... Eso que ha hecho el señor Goicoechea de ir a Barcelona a combatir la "Lliga Regionalista" es de una miopía absurda... ¿No ve usted que la única fuerza de derecha en Cataluña es la nuestra y la diezmació nde estas fuerzas es el triunfo de las izquierdas? Tienen ustedes que conformarse a vivir en paz con la "Lliga" y es la única manera de que podamos hacer algo práctico...

El senyor Herrera en pren bona nota:

—No es posible mezclar los intereses... Los intereses míos, los de la civilización capitalista y los suyos, los de la civilización católica, estén por encima de las formas de gobierno. Si hacemos del catolicismo una exclusiva de los monárquicos no gobernaremos nunca. Es preciso aceptar la República plenamente, no por amor a la República sino por mejor defender los intereses del capitalismo y del catolicismo. La aceptación de la forma republicana no implica sujeción a su Constitución, sino que hallando los resquicios que la misma Constitución tiene, hacer cuanto se pueda para beneficiar las dos clases que representamos...

La conversa és llarga i interessant. Poc després el senyor Cambó parla amb el senyor Gil Robles, amb el senyor Martínez de Velasco, amb el senyor Goicoechea... Les converses reservades tenen un interès extraordinari. Un dia d'aquests, pensen que farem l'aliança...

I comencen les gestions. La primera ja està llançada. El senyor Gil Robles diu que l'home de les dretes és el senyor Francesc Cambó i Batlle. Descartat el plet de Catalunya, el senyor Cambó ja es pot llançar plenament a la política general del país... Ara ja està resolt el gran conflicte. Ara ja es prepara la nova política. Els monàrquics purs, els autèntics, els que encara hi creuen, no veuen amb bons ulls aquesta solució que donen els senyors Cambó i Herrera en desús de la monarquia, però molts se'n fan càrrec. De primer és millor defensar el compte corrent del Banc, la terra que pot ésser expropiada, que no pas estar al servei romàntic d'un monarca que fuma cigarretes a Fontainebleau i que es deixa anunciar con a admirador de la Baker en els anuncis el Casino de París...

Aquest ha estat el secret del viatge del senyor Cambó.

Francament

—I del senyor Azaña?...

—Bé...

—Governarà?

—Jo crec que sí.

—Fins quan?

—Fin sque vulgui.

—Sí. Per ara té molta feina. Molta... Està preparant els pressupostos de l'any 1934-3...

LLUIS VALLFOGONA

Madrid, gener.

LLET CONDENSADA MARCA "EL NIÑO"

La Llet Condensada marca "El Niño" per la constància de la seva alta calitat segueix mereixent la més absoluta confiança dels seus nombrosos consumidors. Demani avui mateix a SOCIEDAD LECHERA MONTAÑESA A. E. Via Laietana, 46 - A, l'interessant folletó:

"Utilitats culinàries de la Llet Condensada marca "El Niño" que li serà tramès gratuitament"

Compri Llet Condensada "El Niño" i miri al darrera de les etiquetes, ja que moltes porten premis en metàl·lic

Llegiu L'OPINIO

Fuset i Grau

els joiers que es distingeixen per llurs creacions

Pelayo, 44 Tel. 11033

Després de la foguera de «El Siglo»

Víctimes inèdites

per *IRENE POLO*

Avui fa nou dies, mentre les tres cases de "El Siglo" cremaven furiosament al mig de la Rambla, davant l'astorament de tot Barcelona i malgrat la desesperació de les pobres bombes municipals, se sentia arreu la mateixa pregunta.

—No hi haurà hagut desgràcies?...

—No hi haurà hagut cap mort?

—¿No hi devia haver cap dependent, ni cap "sereno", ni ningú?

I quan van començar a passar, per entremig de la gentada, sortint del sinistre, les ambulàncies tancades i campanejants, que portaven aquells petits lesionats, tothom es va esfereir.

—Morts! Morts!... Déu meu!

I, després, la mateixa exclamació:

—I els pobres dependents? ¿Què faran, ara?

—Mil o dos mil dependents al carrer... Mil o dues mil famílies a la misèria... Què faran, què faran, ara?

I també se sentien aquests altres planys:

—Pobre Conde!

—Desventurades companyies d'assegurances!

—Quina catàstrofe!

—Això és una maniobra dels jesuïtes!

Però són els dependents els qui són a l'ordre del dia. La ciutat sencera els contempla amb ansietat i generositat; la Companyia de "El Siglo" es trenca el cap nit i dia pensant en llur situació, se'ls donen pagues d'indemnització, s'organitzen vendes extraordinàries de joguines a llur favor, els diaris en parlen, i ells fan assemblees cada dia.

Assemblees frissosses, apremiants, desconcertades, com la que es va celebrar ahir, diumenge, a l'estatge de l'Associació de la Dependència Mercantil, a la qual van assistir solament unes dues-centes persones. Dues-centes persones que no van poder arribar a prendre cap més acord que el de tornar-se a reunir avui, a les deu de la nit, al Centre de Dependents, que van cridar, que es van insultar i que, de moment, no saben decidir res més que nomenar una comissió perquè es faci càrrec de llur engúnia de "sense-feina".

Assemblees frissoses, apremiants, desconcertades...
(Foto Cases)

"Tota aquesta ilusòria civilització infantil destruïda..."
(foto Cases)

I, mentrestant, les altres víctimes de l'incendi de "El Siglo" queden oblidades i fins i tot inèdites, perquè ningú no creu que tinguin cap més importància que la merament anecdòtica.

Aquestes víctimes inèdites i sentimentals, són els infants que han plorat i les joguines abrussades.

Aquest nen de cinc o sis anys, que el mateix dia de l'incendi vam sorprendre nosaltres al carrer de la Canuda arrapat a la paret i sense voler caminar, plorant a llàgrima viva, cridava, roig, gairebé morat, els ulls serrats, asfixiant-se:

—Ara es deuen cremar les bombes!!! Mamà, jo hi vull anar, jo hi vull anar! Jo me les vull emportar totes! Les vermelles i les blaves i les blanques!

I després, trencant en sanglots, desfet, tremolós, traient llàgrimes pels ulls, pel nas i per la boca:

—Pobretes bombes, pobretes bombes, pobretes bombes meves!

I aquest altre nen d'un company nostre que, quan el seu pare, cridat per telèfon, va sortir cap al desastre, volia que anés corrents a avisar els Reis, perquè li salvessin el seu cavall, el cavall somrient i brincador, de cartó gris, i cua vermella, que ell els havia demanat després d'haver-se'n enamorat en la visita que va fer el dissabte al "Siglo"...

I aquesta nena de deu anys, filla d'un metge, que hem anat a visitar perquè està malalta del disgust que s'hagin cremat tantes nines:

—Es una criatura tan sensible, comprèn? — ens ha explicat la seva mare. — Quan va sentir que els veïns cridaven: "El Siglo" es crema! "El Siglo" està cremant pels quatre cantons!", mentre pujaven cap al terrat per veure el fum, va fer un xiscle: "Mamà, i les nines? ¿No les salvaran els bombers, les nines?" "Es clar que no, filla meva", vaig contestar-li jo. "Quina feinada tindrien!" Ai, Déu méu!, què vaig haver dit! Se'm va asseure en una cadira del menjador i plora que plorarás. No va voler dinar i el meu marit va comprovar que tenia febre. La vam posar al llit, i aquí la teniu, que quan se'n recorda de les nines mortes del "Siglo", que ella s'estimava tant, encara plora...

I ja veieu, tot això no és pas exagerat. Un dels bombers que van treballar en l'extinció de l'incendi, ens ha confessat que a ell se li trencava el cor quan va penetrar en l'enorme pira, en veure tota aquella tendra població de ninots, devastada, entre les flames...

—Hi havia una nina — ens conta l'home, encara emocionat — una ninassa així d'alta — i assenyalà amb la mà, fins al genoll — de porcellana, rossa, maca, amb uns ulls que parlaven i unes dentetes blanques... Portava un vestit de seda blau cel, que era una preciositat... Era d'aquelles que mouen el cap i caminen i tanquen els ulls... Estava en una vitrina que es va esfondrar, i en caure a terra va cridar "Mamà!"... Em va fer un efecte!... Igual que si hagués estat una criatura... De seguida el foc se li va calar a la robeta: les calcetes, les enaguetes de punta, el vestit blau-cel...

* * *

I aquest és el patètic de la tragèdia de "El Siglo": tot aquest món minúscul complert, tota aquesta il·lusòria civilització infantil destruïda: les cases de nines, amb els seus armaris, els seus llitets, els seus salonets, els seus rebedors, els seus menjadors, i els seus quartos de bany i tot. Les grans cuines econòmiques transportables, les altres cuines amb la seva vaixella i les seves aixetes amb aigua corrent... Els colmados, les confiteries, les carnisseries, les lleteries... Les xarxes de ferrocarrils, amb les seves estacions, les seves muntanyes, els seus emàfors i aquells combois que corrien més que els expressos de la gent gran... Les grans esquadres d'aeroplans, tota aquella flota de vaixells i balandres i velers i barquetes... Els automòbils de fusta, de llauna, de corda, i aquells magnífics "conducció interior"... Les banderes, els sabres, els rossos, els regiments sencers de fusta i de plom, d'infanteria, de cavalleria, d'artilleria... Els col·legis amb els nens asseguts davant els seus pupitres, els mapes al costat i la pissarra al fons, darrera del mestre... I els habitants d'aquest món: tota aquella voològia d'elefants de vellut, de gossos de llana, de cavalls de cartó, de colloms de celluloide... I després les "persones": les meravelloses nines de feltre italianes i alemanyes, amb els seus mirinyacs, les seves levites romàntiques, els seus somriures, les seves mirades picaresques i els seus rams de flors; les nines de porcellana, ben vestides, sonrosades i parlants; els ploricons despullats; els pobres negrets carregats de collars i de palles virolades; les pepes...

Aquestes són les víctimes inèdites i sentimentals de l'incendi de "El Siglo", que també tenen dret a ésser recordades i d'una manera especial en aquests moments, vigílies de la seva festa anual, la vella festa màgica dels Reis, dia dels infants i de les joguines.

Un amic nostre exclamava, comentant el terrible sinistre:

—El dia dels Reis s'hauria de retre un homenatge a totes aquestes pobres joguines sucumbides. Jo proposaria que tots els ninots que es venguessin el dia 6, portessin un braçal de dol, i que en tots els edificis de Liliput, s'hi hissés una bandera a mig pal...

"No les salvaran els bombers, les nines?..."
(foto Cases)

Perspectives polítiques immediates

La liquidació del lerrouxisme català?

Lerroux pronuncia un discurs a Saragossa i ve el 10 d'agost.

Lerroux anúncia una notícia sensacional, i es descobreix un complot anarquista-monàrquic contra el règim.

El lerrouxisme català va definitivament a la seva liquidació.

Fa pocs dies, una notícia que venia en els diaris donava a entendre que la vella guàrdia de Lerroux, indignada per les tombarelles polítiques del cap del partit a Catalunya, el senyor Pich i Pon, havia plantejat al "caudillo" el plet de confiança. O ell, o nosaltres, semblava que volien dir-li els incondicionals. Però no hi ha hagut res d'això. Un cop davant del "caudillo", aquells ex-"jóvenes bàrbaros" es varen acoquinar, i en comptes de dir-li, o nosaltres, li varen dir: El que vostè vulgui, "don Alejandro". I don Alejandro, volia això, volia que En Joan Pich Pon, l'ex-aspirant a marquès ex-amic del general Barrera, continués regentant a Catalunya el "Partido Republicano Radical", el darrer *partit de la monarquia d'Alfons XIII*.

¿Qui podia fer-ho millor que un home que tan bones relacions havia mantingut amb el que fou rei i els seus virreis a Catalunya? En això donem la raó a don Alejandro.

Passa, però, en la vida política, com en la vida privada, que l'home que més segur està del que vol fer i del que fa, ve un dia que ensopega. El senyor Lerroux ha ensopegat moltes vegades, especialment a Catalunya; ara bé, algunes d'aquestes ensopegades, abans, en comptes de deslloregar-li el peu, li donaren empenta. Això, però, s'ha acabat. A les eleccions d'abril de l'any trenta-u va ensopegar amb el cos electoral per primera vegada, però, l'antic aparell electoral va portar més que els electors i encara els morts dels cementiris, nou i vell, varen aconseguir una representació de *vius* bastant nombrosa a l'Ajuntament. Al juliol, quan les eleccions a diputats a les Constituents, ni els morts hi varen poder res. Solament varen servir perquè l'Abadal i Nicolau d'Olwer tinguessin més segura l'elecció.

Ara, darrerament, les eleccions al Parlament han demostrat que lerrouxisme i calanitat són dues coses incompatibles. Abans d'aquest darrer fracàs, però, va tenir una ensopegada que va semblar petita: la separació del Sr. Simó Bofarull, declarant-se radical independent. I, ves per on, podria molt ben ésser que fos precisament per aquesta escletxa per on hagués entrat al partit el morbe del catalanisme, què, airejant-lo, li havia de produir la mort.

Els vells del partit no han sabut plantar-li cara. Quan s'han vist davant del caudillo han fet figa i fins han transigit a continuar sota el virreinat del senyor Pic. Però heus ací que uns altres homes que tenen a favor seu l'embranzida que dóna la joventut, i allò altre que té la jovenut que s'ha format políticament durant el període de la Dictadura, el gairebé absolut despreci pels ídols, veient que el "caudillo" no fa cas del partit, que perd el temps comptant secretets pels recons als periodistes, o sigui, que repapieja, i que malgrat dir-se autonomista

i federal tolera tots els atacs que els monàrquics refugiats al seu partit dirigeixen a cada ocasió que poden, a Catalunya, sembla que volen obligar a tots a jugar net posant les cartes damunt de la taula.

Molt aviat, pel que sembla, homes joves, de prestigi dins al Partit Radical i fora d'ell, faran pública una declaració política, separant-se del Partit Radical general espanyol, i constituint-se en Partit Radical de Catalunya.

El propòsit d'aquest home és crear dins la política catalana un partit que ompli la funció que el Partit Radical hauria d'acomplir a Espanya, si no s'hagués convertit en el refugi de monàrquics penedits a darrera hora i dels reaccionaris republicans tebis.

El Partit seria un partit català, encara que en ell militessin elements no catalans, i actuaria pensant en la política i en les necessitats de Catalunya.

No fóra res d'estrany, i aquí tornem al que dèiem abans, que els diputats radicals independents de Tarragona que varen anar a les eleccions amb l'Esquerra, i sense trencar per ara el contacte polític amb aquesta, en veure el caire català del nou partit volguessin formar-ne part. Una cosa semblant sembla que es pot dir respecte a un diputat a Corts radical català, que sempre ha estat conegut com a radical catalanista, i que això ha fet sospitar molt sovint els seus correligionaris.

Pel que es refereix a la minoria radical a l'Ajuntament, sembla que tots els seus components es mantindran addictes al caudillo. Els elements que pensen deixar el partit, segons les nostres notícies, no pensen tampoc invitar-los a fer el canvi: Consideren que es troben molt bé allà on són i que cal que continuïn la tradició. Tampoc no sembla que hi haurà defeccions entre els elements que confeccionen "El Progreso".

La cosa, doncs, té la seva importància, pot ésser l'inici de la descomposició definitiva del lerrouxisme a Catalunya. I llavors sí que s'hauria complert de debò aquella predicció, que la llibertat de Catalunya per si sola, sense imposicions, mataria el microbi que el lerrouxisme havia inoculat en les venes del poble català. No hem de trigar a saber-ho d'una manera certa. La seva mort seria la fita darrera d'una època entre heroica i vergonyosa.

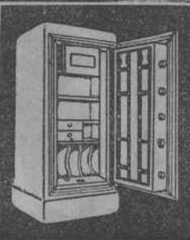
El lerrouxisme, que va néixer quan el catalanisme de l'època floralesca va entrar a l'època política i turbulenta, en entrar aquest a l'època d'estabilització i de desenrotllament normal ha de morir per força, per la manca de camp adobat, per les seves elocubracions demagògiques i anticatalanes.

La policia de Barcelona ha necessitat que esclatés una bomba per assabentar-se que a la nostra ciutat se'n construïen a milers i eren expedides a moltes poblacions de la República.

Què espera el senyor Ibáñez per dimitir? Que un dia voli Barcelona?

Permanents a 8 pessetes
complertes i garantides
Perruqueria VENUS
Provença, 175 (tocant Aribau)

Gèneres de punt
de totes classes
PREUS MODERATS
Mitges "ORO" - Garantia absoluta
GONZALO COMELLA
10 - CARDENAL CASANYES, 10 Casa fundada en 1870

ARQUES "SOLER"
INCOMBUSTIBLES E IMPERFORABLES AMB EL SOPLET
ALDANA 3 i 5. BARCELONA TELEFON 31853
MADRID CABALLERO DE GRACIA 7 i 9 TELEFON 16119

Xampany Baqués
Gran Carta Extra Escumós 14 d'Abril
CAVES A GUARDIOLA DE FONTRUBI
PENEDES (Espanya)